

At varðveita fiskastovnin

Ein stórir og væltgjörður fiskiveiðiflöt og umfatandi havransóknir gera Sovjetsamveldið fört fyrri at veiða 7 milljónir tons af fiski um árið. Árliga fiskiveiðan í 1940-unum var u. l. 1,4 mill. tons. Men samtundis sum fiskimenn og vísindamenn royna at ökja um veiðuna, verður alt gjört fyrri at varðveita og verja havsins ríkidömi móti oyðing.

Tað eru tíverri ikki allar tjóðir, sum hugsa um at varðveita okakra felags fiskaríkídömi. Hetta er sildin dömi um

Stórstu sildanögðirnar finnast sum kunnugt í norður-europeisku hövunum og í norðaru þortunum af Atlantshavinum og Kyrrahavinum. Tann ökta veiðan sest aftur í minkann fiskastovnsins, hon skerjir framleiðsluorkuna hjá stovninum og ger hann órentandi bæði lívfróðiliga og búskaparlíga. Serliga ringt er fyrri stovnin in er tað, tá stórar nøgdir af smáum fiski verða veiddar. Hvatt sildini víðvikur er her nóg mikið at minna um ta veiðu, sum fer til mjøl. Tað er longu nú greitt, at henda fyrirlitsleysa veiða av smáari sild longu hefur beint fyrri sildini nógvastaðni í norðara parti av Kyrrahavinum. Til dömis kann verða nevnt, at sildaveiðan við Sahalin og Hokkaido, sum fyrri fáum árum síðani var um 400—500.000 tons, nú er fallin til 2-3.000 tons av sild.

Sovjetskir vísindamenn spádu í góðari tíð, at skilaleysur fiskiskapur fór at beina fyrri sildini á hesum leiðum. Myndugleikarnir fylgdu teirra við-

mælum og settu forboð móti veiðu á ökjum við nógvari smáari sild, og brúk av górnunum við lítari meskavidd varð eisini forboðið.

Men av tí at onnur lond ikki tóku slík stig, hava hesar sovjetsku reglur ikki munnað nóg.

Sildin í Atlantshavinum

Nú í nógv ár hefur sildaveiðan í Norðuratlantshavinum verið skjótt minkandi. Og hetta hefur síta ávirkan á búskapin hjá teimum sildaveiðandi londunum, serliga Íslandi, Noregi og Sovjetsamveldinum. Vísindaligar kanningar vísa, at orsök in ikki einans er at finna í tí, at sildin hefur fingið annan atburð (sum hefur samband við hitabroytingar osfr.), men at ovfiskingin hefur gjört sitt, og hetta hefur serliga gildi fyrri smáa sild, sum hefur hildið til við íslendskar og norskar strendur.

Fyrri at tryggja skjóta öking av sildastovninum rundan um Skandinavíu, hefur Sovjetsamveldið longu í 1963 forboðið skipum sínum at veiða smáa sild við Murmanskstrondina, og veiðan av stórrí sild er undir strongum eftirliti.

Eisini Ísland hefur síðan 1967 roynt at fáa tamarhald á sildaveiðini, men tað, sum umræður, er at verja yngulin við norsku strondina. Tað er har sildin norir seg best.

Royndirnar í Riga-víkini

Eitt dömi um skilagóða fiskiveiði í Sovjetsamveldinum er royndin at avmarkað veiðuna av brislingi í Rigavíkini.

Orsakað av ovfisking í 1953—56 fall veiðin niður í næstan einki 1956—58. Í 1959 gjördu vísindamenn reglur fyrri fiskiskapinum, og fiskimennirnir fylgdu hesum reglum. Veiðin bleiv avmarkað, skipatalið bleiv avmarkað, garnatalið bleiv avmarkað osfr.

Úrslitið sást næstan beinanveg. Stovnurin vaks skjótt og er nú stórri enn hann var fyrri 1953, so at fiskimenn nú kunnu veiða 80—100.000 tons uttan at bera ótta fyrri ovfisking.

Sovjetskir vísindamenn arbeida við nógvum royndum til at nora um fiskin í áum og havi. Risastórir gýtingarhýlar senda milljónir av murtum út í havið, og nógvar royndir verða gjördar til at flyta fisk úr einum sjógvi í annan. Tað hefur t. d. eydnast at fáa kyrrahavslaksin at trívast í Norðuratlantshavinum.

Men tað altumráðandi er framvegis, at øll fiskiveiðilond uttan undantak ganga saman um at varðveita havsins ríkidömi. Oyðist fiskurin, so kemur tað øllum líka illa við.

Dr. scient. S. Fjodorov
(APN)

KEYPIÐ SOSIALIN!
LESIÐ SOSIALIN!
HALDIÐ SOSIALIN!
SOSIALURIN — altíð bestur!

Jákup Vitalis 75 ár

Í dag — 30. juni — fyllir ein vælkendur Klaksvíkingur, Jákup Vitalis — vanligi nevndur Jakki-post ella Jakki í Krotugrovini — 75 ár.

Jakki hevur, sum so mangur á hansara aldri, fingist við eitt sindur av hvørjum. Hann hevur verið útroðramaður, arbeiðsmaður, traðarmaður og ikki minst, sum navnið sigur frá, postmaður.

Jakki er sonur Talis í Krotugrovini. Eins og Jakki var eisini faðirin Talis postmaður, hann gekk við posti norður um fjall og var tiltikin gongumaður. Jakki var smáðrongur tá pápin doyði. Stóran part av lívi sínum kom Jakki at stiga í faðirsins fótspor, og var postberari í 20 ár, fyrru tíðina norður um fjall og seinni í Klaksvík.

Sum yngri var Jakki av kvikastu monnum og luttók tí eisini í fótbólta. Tá Kf spældi sín næstfyrsta dyst — tað var í Havn hin 9. juni 1912 — spældi Jakki við á fyrsta sinni. Undir bóltspæli kom Jakki til skaða, hann fekk kneðið úr lið og fekk hann varandi mein av hesum, seinnu árin hefur hann verið rættiliga lamin.

Sum traðarmaður hefur Jakki verið framúr. Hann var í mong ár einasti neytahaldari á strekkinum av Bumshamri heim í Vág. Hann hevði oftani tvær kýr. Eisini hefur hann verið óforur veltingar-maður.

Jakki hevur verið ófora birgur, av raskastu monnum, ágrýtt in og arbeiðsamur. Hevur tí, hóast brekaður og so mong ár á baki, til fyrri kortum, gingið til arbeiðis.

Nú er Jakki mest sum hildin uppát sum arbeiðsformaður,

men gongur tú ein túr út í Klaksvík, so er tað ikki so sjáldan at tú mótur Jakki. Tað er altíð stuttligt at koma á tal við hann, fryntligur og skemtingarsamur sum fáur, og veit altíð okkurt at siga frá, serstakliga frá tí gamla. Hann ber árin lættliga, er andsfrískur og tað sum fram um alt sermerkir mannin er hansara unga og letta sinni.

Politiskt er Jakki javnaðarmaður. Hann dugdi tíðliga í tíðini at siggja, at skuldi tí minna manninum tryggast góð, lívilig og rættvís kor, so var javnaðarleiðin hin einasta gongda. Hann hevur verið javnaðarflokkinum ein dyggur og trúfastur stuðul upp gjøgnum árin.

Vit ynskja tær Jakki — vini og partamanni — hjartaliga tillukku á sjeyti fimm ára degnum og ynskja tær nóg góð ár afturat.

Frágreiðing um EEC

(Framhald)

Afsluttende bemærkninger

Danmark forhandler om medlemskab på grundlag af beslutninger truffet af Folketinget og senest bekræftet ved den dagsorden, der blev vedtaget under markedsdebatten den 11. november i fjor. Formålet med min redegørelse i dag er derfor først og fremmest at give Folketinget en fremstilling af forhandlingernes forløb. Denne fremstilling fører mig til den konklusion, at både de britiske og de danske forhandlinger har udviklet sig nogenlunde så tilfredsstillende, som man på forhånd kunne have håbet. Man står nu over for en afgørende fase i forhandlingsforløbet, og det er sandsynligt, at de nærmeste par måneder vil give svaret på det spørgsmål, om der kan opnås enighed ved forhandlingsbordet.

Bliver dette tilfældet, hvad man i øjeblikket må anse for det mest sandsynlige, følger i efterårets løb den endelige ud-

formning og undertegnelse af aftalerne om tiltrædelse. Dernæst kommer i 1972 i de enkelte ansøgerlande den interne politiske behandling af det opnåede forhandlingsresultat i regeringer og parlamenter. For to ansøgerlande vedkommende foreligger der nu politiske beslutninger om, at der yderligere skal finde folkeafstemning sted om spørgsmålet. For Norges vedkommende drejer det sig om en vejledende folkeafstemning forud for beslutningen i Stortinget. For Danmarks vedkommende vil en beslutning først blive truffet i Folketinget. Er der her flertal for ene dansk tilslutning, er det regeringens hensigt, uanset størrelsen af dette flertal, at lade forslaget underkaste en folkeafstemning, der vil foregå efter reglerne i grundlovens § 42.

Som forberedelse til et dansk medlemskab fra begyndelsen af 1973 vil der i folketingsåret 1971/72 blive forelagt tinget et betydeligt antal lovforslag om tilpasning af dansk lovgivning. Jeg gjorde mere udførligt rede for dette under markedsdebatten i no-

vember og skal her kun tilføje at de administrative forberedelser til denne lovgivning skal være afsluttet med udgangen af august, således at forslaget kan fremlægges på et tidligt tidspunkt af det kommende folketingsår. Arbejdet med oversættelse af det omfattende materiale vedrørende fællesmarkedets regler, som skal bilægges forslaget om at tiltræde Fællesskaberne, er også i fuld gang.

Samtidigt er der naturligt nok kommet mere liv i den offentlige debat omkring Danmarks tilslutning til et udvidet fællesskab. Der foreligger et betydeligt materiale som grundlag for denne debat. Et nyt supplement bind til markedssekretariatets store redegørelse om Danmark og De europæiske Fællesskaber er i trykken. Den serie på 12 pjaser om de vigtigste sider af Fællesskabets virksomhed, som makedsskretariatet udsender, vil være afsluttet inden sommerferien, presse, radio og fjernsyn ofrer spørgsmålet stor og stigende opmærksomhed, og der ydes bidrag til debatten fra organisationer og private kredse.

Det er ikke min opgave i denne redegørelse at gå nærmere ind på de mangfoldige argumenter, mere eller mindre holdbare, som fremføres i den offentlige debat. Den debat her i salen, som følger efter redegørelsen, vil sikkert berøre mange sider af den vidtspændende problemkreds, vi her står overfor.

Jeg skal til afslutning blot fremhæve, at selve forhandlingerne jo drejer sig om vilkårene for vor tilslutning til det bestående og det allerede vedtagne fremtidige samarbejde inden for De europæiske Fællesskaber. Det er samarbejde vedrører først og fremmest handelen mellem medlemslandene med industrivarer og landbrugsvarer og en række foranstaltninger, som er afledt af hensynet til at frigøre og fremme denne handel. Planerne for fremtiden med hensyn til harmonisering af finans- og pengepolitik og valutakurser også af det grundlæggende ønske og fri handel på lige vilkår. Det kan derfor ikke undgåes, at selve emnet for optagelsesforhandlingene bliver af økonomisk karakter. Deraf følger ikke, at en deltagelse i et udvidet europæisk fællesskab alene har rent økonomiske perspektiver. Tanken om dannelsen af Det europæiske Fællesskab har altid været

båret af en politisk vilje til at knytte de vesteuropæiske lande nærmere sammen, og kun hvis denne vilje fortsat er tilstedeværende i Fællesskabet og hos ansøgerlandene, kan udvidelsen af Fællesskabet fuldføres. Det betyder, at et dansk ja til denne udvidelse ikke er begrænset til et ja til en række konkrete økonomiske foranstaltninger, men er en bekræftelse på Danmarks vilje til at være med i bredt europæisk samarbejde.

Rammerne om dette samarbejde vil indtil videre være dem, vi kender fra Rom-traktaten og de efterfølgende beslutninger inden for Fællesskaberne. Men i og med, at Fællesskaberne udvides til at omfatte 10 lande i stedet for 6 og samtidig får en nærmere tilknytning til de øvrige EFTA-lande, vil der også blive sat en udvikling i gang, som på længere sigt vil påvirke samarbejdets form og indhold. Fra dansk side må vi naturligt bruge den indflydelse, vi kan få et sådant udvidet fællesskab, til udødtid at trække det i retning af størst mulig åbenhed og samarbejdsvilje over for hele den omgivende verden, herunder både Øst-europa og udviklingslandene, og til indadtil at styrke den demokratiske indflydelse på alle led i beslutningsprocessen.